

Протокол № 2 від 3 грудня 2019 р.
Засідання міжкафедрального наукового семінару
на тему «Структура та зміст освітніх програм «Екологія» (спеціальність
101 Екологія) та «Біологія» (091 Біологія)»

Присутні: декан БЕФ, проф. Севериновська О.В., зав. каф. біохімії та фізіології Ушакова Г.О., доценти каф. біохімії та фізіології Дьомшина О.О. та Хоменко О.М., зав. каф. фізіології та інтродукції рослин Лихолат Ю.В., проф. каф. фізіології та інтродукції рослин Зайцева І.О., проф. каф. фізіології та інтродукції рослин Юсипів Т.І., зав. каф. зоології та екології Пахомов О.Є., проф. каф. зоології та екології Кунах О.М., доц. каф. зоології та екології Бобильов Ю.П., зав. каф. геоботаніки, ґрунтознавства та екології Горбань В.А., зав. каф. загальної біології та водних біоресурсів Маренков О.М., доц. каф. загальної біології та водних біоресурсів Шарамок Т.С., зав. каф. мікробіології, вірусології та біотехнології Скляр Т.В., доц. каф. мікробіології, вірусології та біотехнології Гаврилюк В.Г., аспіранти за ОНП «Екологія» за спеціальністю 101 Екологія Бондарев Д.Л., Жукова Ю.О., аспіранти навчання за ОНП «Біологія за спеціальністю 091 Біологія Корженевська П.О., Нестеренко О.С., Муравйова Д.В., Довбань О.О., Сила Б.С., Павленко Г.Ю.

Слухали: 1. Про структуру та зміст освітньо-наукових програм 101 Екологія та 091 Біологія для третього рівня вищої освіти
2. Про стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності в ДНУ.

Виступили: Декан БЕФ, проф. Севериновська О.В. На попередньому семінарі ми обговорили критерії оцінювання якості освітніх програм для здобувачів ступеня доктора філософії. Сьогодні пропоную зосередитись на структурі та змісті ОНП. Обсяг освітніх програм «Екологія» та «Біологія» складає 45 кредитів ЄКТС, що повністю відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. До обов'язкових компонентів циклу загальної підготовки обох програм навчально-методичним відділом та відділом аспірантури та докторантури ДНУ було запропоновано внести наступні дисципліни: «Філософія та наукова етика», «Іноземна мова» та «Інноваційно-дослідницька діяльність науковця». Пропоную колегам та здобувачам висловити свою думку стосовно такого наповнення циклу.

Здобувач 3 року очної форми навчання ОНП «Екологія» Жукова Ю.О. Особисто я вважаю, що дисципліна «Іноземна мова» є дуже важливою для аспірантів, оскільки під час її вивчення поглиблюються знання спеціалізованої лексики, покращуються навички роботи з науковою літературою за темою дослідження. Наприклад, мені було легше працювати над написанням англомовної статті.

Зав. кафедри зоології та екології, проф. Пахомов О.Є., гарант ОНП «Екологія». Вважаю введення дисципліни «Інноваційно-дослідницька діяльність науковця» до циклу загальної підготовки дуже доречним. Гадаю, що саме ця дисципліна зможе сформувати у здобувачів уміння самостійно розробляти, реалізовувати та управляти інноваційними комплексними науковими проектами в галузі, що дуже актуально для сучасного фахівця. Також ця дисципліна навчить аспірантів складати пропозиції щодо фінансування досліджень та проектів, без чого неможлива сучасна наукова діяльність. «Філософія та наукова етика» також дуже важлива для аспірантів дисципліна, вона була у навчальних планах починаючи з 2016 р. і вважаю це виправданим. Вона формує етику наукового пізнання, забезпечує функціонування науки, побудоване на моральних принципах.

Декан БЕФ, проф. Севериновська О.В. Дякую. Чи будуть ще думки? Щодо інших аспектів структури програм давайте послухаємо гарантів або представників груп забезпечення.

Проф. кафедри зоології та екології Кунах О.М. Освітня програма «Екологія» на наступний 2020-2021 н.р. ще остаточно не узгоджена. Нам необхідно вирішити, які саме компоненти циклу професійної підготовки нададуть більш повної можливості досягнення програмних результатів навчання за ОП.

Зав. кафедри геоботаніки, ґрунтознавства та екології, доц. Горбань В.А. Оскільки ОП «Екологія» фокусується на аналізі та прогнозуванні стану промислових регіонів України з метою вирішення їх екологічних проблем, то вважаю, що до її складу повинні входити як дисципліни, які поглиблюють знання про найбільш сучасні напрями світових екологічних досліджень, так і дисципліни, які урахуватимуть регіональний контекст. Пропоную перелік цих дисциплін більш детально та ґрунтовно обговорити на засіданні випускових кафедр за участю здобувачів та стейкхолдерів, а потім остаточно узгодити на засіданні науково-методичної ради факультету.

Декан БЕФ, проф. Севериновська О.В. Вважаю пропозицію Вадима Анатолійовича цілком слушною. Щодо структури ОП, то програма повинна складатись із обов'язкових та вибіркових компонент, частка вибіркових повинна бути не менше 25 % від загального обсягу ОП, оскільки ОП повинна надавати можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів. У зв'язку з цим нагадую, що на наступний навчальний рік нам необхідно також обдумати і затвердити переліки вибіркових дисциплін здобувачів для університетського та факультетського вибіркових каталогів. Освітня програма повинна передбачати практичну підготовку здобувачів, яка надасть можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності, а також набуття здобувачами соціальних навичок (softskills), що відповідають цілям програми. Ці навички повинні надати

змогу здобувачам бути успішними на своєму майбутньому робочому місці. Це такі навички, як навички комунікації, лідерство, здатність брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах. Вважаю, що для урахування цих аспектів необхідно залучити роботодавців до формування ОП.

Пропоную перейти до розгляду другого питання щодо академічної доброчесності. Як зазначається у «Рекомендаціях щодо застосування критеріїв якості...», розроблених НАЗЯВО, забезпечення академічної доброчесності має бути частиною внутрішньої системи забезпечення якості ЗВО і передбачає зокрема такі елементи, як політику, стандарти та внутрішню нормативну базу ЗВО із цього питання. Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності мають бути визначеними, чіткими і зрозумілими, доступними для всіх учасників освітнього процесу. Ці процедури мають передбачати як механізми моніторингу дотримання академічної доброчесності (перевірка письмових робіт з метою виявлення текстових та інших запозичень без коректних посилань, рецензування наукових текстів перед публікацією, анонімне опитування здобувачів вищої освіти щодо наявності / відсутності порушень академічної доброчесності тощо), так і дієві, зрозумілі та прозорі процедури реагування на такі порушення і притягнення до академічної відповідальності. ДНУ принципово ставиться до дотримання академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу. Хочу нагадати, що в ДНУ діє «Положення про запобігання та виявлення фактів порушення академічної доброчесності», з яким можна ознайомитись на сайті університету. Найближчим часом планується оновлення даного положення. У Положенні означені основні форми проявів академічної недоброчесності, наводиться порядок проведення перевірки робіт на плагіат та зазначаються інші аспекти. Усі здобувачі проходили анкетування з приводу усвідомлення ними поняття академічної доброчесності, а також щороку у нас проводяться анонімні анкетування «Викладач очима студента», у якому приймають участь аспіранти.

Зав. кафедри зоології та екології, проф. Пахомов О.Є., гарант ОНП «Екологія». Здобувачі ОНП «Екологія» щороку проходять таке анонімне анкетування. Результати анкетування потім обговорюються на засіданнях випускових кафедр і приймаються відповідні рішення. Але прикладів порушень академічної доброчесності на ОП «Екологія» зафіксовано не було, оскільки усі аспіранти та викладачі ознайомлені з нормами наукової етики. Також нами розробляється анкета щодо якості ОНП «Екологія» і анкета для роботодавців.

Здобувач 4 року заочної форми навчання ОНП «Екологія» Бондарєв Д.Л. Я хочу зауважити, що, на мою думку, люди, які приймають рішення займатись наукою і для цього вступають до аспірантури, ставлять собі за мету поглибити знання, навчитись сучасним методам обробки інформації, проведення досліджень. Їм не потрібно списувати, фальсифікувати дані, для

проведення досліджень. Їм не потрібно списувати, фальсифікувати дані, для них знання представляють собою цінність. І це є запорукою академічної доброчесності. Це моя особиста думка.

Зав. каф. біохімії та фізіології, гарант ОНП 091 Біологія Ушакова Г.О.

Підготовка ОНП та всі складові виконання даної програми завжди базуються на ключових принципах академічної доброчесності:

- діяти у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики;
- самостійно виконувати навчальні завдання;
- коректно покликатися на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей;
- усвідомлювати значущість норм академічної доброчесності, оцінювати приклади людської поведінки відповідно до них;
- давати моральну оцінку власним вчинкам, співвідносити їх із моральними та професійними нормами, та інші.

Як всі НПП, що забезпечують ОНП, так і власне здобувачі третього рівня вищої освіти повинні усвідомлено дотримуватися цих положень.

Голова міжкафедрального семінару

біолого-екологічного факультету, проф.

Олена СЕВЕРИНОВСЬКА